

ความต่อเนื่องของใจความหลักในปริจเฉทแถลงการณ์ สำนักพระราชวังตามทฤษฎีไวยากรณ์ระบบและหน้าที่ Thematic Progression in the Announcement of the Bureau of the Royal Household Discourse Using Systemic Functional Grammar

ศิระวัสส์ กาวิละนันท์ (Siravast Kavilanan)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต่อเนื่องของใจความหลักตามทฤษฎีไวยากรณ์ระบบและหน้าที่ในปริจเฉทแถลงการณ์สำนักพระราชวัง ซึ่งจำเพาะที่แถลงการณ์เรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เสด็จ พระราชดำเนินไปประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช จำนวน 36 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า แถลงการณ์ดังกล่าวเป็นต้นบทที่ถูกเรียบเรียงผ่านกระบวนการจัดการปริจเฉทตั้งแต่จุดเริ่มต้นกระทั่งถึงจุดจบของเรื่องอย่างมีเอกภาพสัมพันธ์ภาพ และสารัตถภาพ ตามลักษณะเฉพาะของปริจเฉท ต้นบทเหล่านั้นมีการสร้างความต่อเนื่องของใจความหลัก 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบจำแนกใจความรอง 2) รูปแบบคงที่ 3) รูปแบบสลับพื้นปลา 4) รูปแบบสรุปใจความหลัก และ 5) รูปแบบสืบจากใจความหลัก รูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักเหล่านี้มีหน้าที่ที่สัมพันธ์กับโครงสร้างปริจเฉททำให้ต้นบทถ่ายทอดไปอย่างกระชับ ชัดเจน เป็นทางการ และไม่ซับซ้อน สร้างความเข้าใจที่ตรงไปตรงมา

คำสำคัญ: ความต่อเนื่องของใจความหลัก, ปริจเฉทวิเคราะห์, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, รัชกาลที่ 9

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
School of Liberal Arts, University of Phayao
Email: siravast.ka@gmail.com

Abstract

This paper aims to examine the thematic progression in the 36 papers of announcement delivered by the Bureau of the Royal Households discourse using systemic functional grammar (SFG). It mainly focuses on those announcements of King Rama IX being in Siriraj Hospital. The results reveal that that texts are composed by discourse organization from the beginning to the end with unity, coherence, and emphasis following the specific characteristics of discourse. The text coheres with five thematic patterns; 1) split rheme pattern; 2) reiteration or constant theme pattern; 3) zig-zag theme pattern; 4) concluding theme pattern; and 5) derived theme pattern. The function of these thematic progression patterns relates to the text structure. Therefore, the text being concise, clear, formal and not complex could be delivered to the message receivers.

Keywords: Thematic Progression, discourse analysis, The King Rama IX

1. บทนำ

เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557 สำนักพระราชวังได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 1 เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช (สำนักพระราชวัง, 2557ก) คณะแพทย์ผู้ถวายการรักษาฯ ได้ถวายการรักษาพร้อมกับการรายงานให้สำนักพระราชวังเพื่อได้ออกแถลงการณ์แจ้งให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง จนถึงวันที่ 12 ตุลาคม 2559 สำนักพระราชวังได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 38 (สำนักพระราชวัง, 2559จ) ก่อนการออกประกาศให้ทราบ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สวรรคต ในวันที่ 13 ตุลาคม 2559 แถลงการณ์ดังกล่าวจึงนับเป็นเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพราะทำให้ประชาชนทราบข่าวอาการพระประชวรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ต่อเนื่องและเป็นทางการ

จากความสำคัญดังกล่าว กระบวนการจัดการภาษาในแถลงการณ์จึงย่อมต้องคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนและต้องมีการเชื่อมโยงตัวบทและเชื่อมโยงความเพื่อสื่อสารไปยังผู้มีส่วนร่วมในการปฏิสัมพันธ์ (participants) ได้อย่างมีเอกภาพและสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของปริจเฉทซึ่งเป็นภาษาระดับข้อความที่เหนือกว่าระดับประโยค (จันทิมา อังคพนิกิจ, 2557, น.18) เช่นความตอนหนึ่งในแถลงการณ์ที่กล่าวว่า (1) “วันนี้ คณะแพทย์ผู้ถวายการรักษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รายงานว่าพระอาการทั่วไปดีขึ้น อุณหภูมิพระวรกายลดลงจนเกือบเป็นปกติ การเดินของพระหทัยเป็นปกติ พระอาการเจ็บบริเวณแผลผ่าตัดบรรเทาลง เริ่มเสวยพระกระยาหารได้...” (สำนักพระราชวัง, 2557ค)

อนึ่ง การศึกษา “ความต่อเนื่องของใจความหลัก” (Thematic Progression) ก็เป็นวิธีการวิจัยหนึ่งภายใต้แนวคิดปริจเฉทวิเคราะห์เพราะทำให้ทราบกระบวนการที่ทำให้ตัวบทสื่อไปยังผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ทราบกลไก (mechanism) การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบทที่ใจความหลักพัฒนาต่อเนื่อง เชื่อมโยง และสัมพันธ์กันในแต่ละส่วนของตัวบท ดังที่ David, B and others (1950, P. 142) อธิบายว่าภายในตัวบทหนึ่ง จุดเริ่มต้นสำคัญที่ผู้ส่งสารจะสื่อสารจะออกใจความออกไปจะเริ่มต้นที่ใจความหลัก (Theme) ขณะที่ใจความรอง (Rheme) คือส่วนที่ขยายความใจความหลักนั้น แต่บางครั้ง ใจความรองก็อาจเป็นส่วนที่แสดงจุดสนใจและจุดสำคัญได้ด้วย เมื่อใจความหลักและใจความรองพัฒนาไปแต่ละส่วน ส่วนใดส่วนหนึ่งของใจความรอง (Rheme) ของประโยค (clause) จะไปเป็นใจความหลัก (Theme) ของประโยคต่อไป ลักษณะของความต่อเนื่องเช่นนี้จึงทำให้ตัวบทมีกลไกการลำดับความอย่างต่อเนื่องไปจนสิ้นความ

เมื่อทบทวนงานวิจัยด้วยแนวคิดนี้ที่ผ่านมามีพบว่า มีงานเช่นของ Nakim (2012) ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงรัตนโกสินทร์ งานของ Patpong (2013) เป็นการศึกษาภาษาในกลุ่มชาติพันธุ์ และงานของ Jeeraumporn (2014) เป็นการศึกษาภาษาของกลุ่มที่บกพร่องทางการเรียนรู้ การศึกษาปริจเฉทแถลงการณ์สำนักพระราชวังด้วยแนวคิดความต่อเนื่องของใจความหลักจึงนับว่าเป็นงานวิจัยอีกเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ กล่าวคือ จะช่วยขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยทางภาษาให้กว้างขวางเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น อีกทั้ง ที่ผ่านมามีเพียงการศึกษาตัวบทที่เป็นปริจเฉทประวัติศาสตร์ ปรีเฉทนิทาน และปริเฉทเรื่องเล่า ซึ่งเนื้อหา รูปแบบ และวัตถุประสงค์

ของการผลิตปริชยเทยอมแตกต่างจากแถลงการณ์สำนักพระราชวัง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ “*ความต่อเนื่องของใจความหลัก*” ในปริชยแถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช เพื่อจะทำให้เห็นการสร้างรูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักและทำให้เห็นหน้าที่ของรูปแบบที่ประกอบกันเป็นตัวบทได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเก็บข้อมูลและการคัดเลือกข้อมูล (Data Selection)

การคัดเลือกข้อมูลเริ่มต้นด้วยการคัดเลือกใจความหลัก (Theme) ที่หมายถึงจุดเริ่มต้นของอนุภาค (clause) คือการกล่าวถึงสิ่งบางสิ่ง (about) ส่วน ใจความรอง (Rheme) คือส่วนที่เหลือของประโยคซึ่งไม่ใช่ใจความหลัก (The remainder of the clause) (Halliday and Matthiessen, 2004, P. 64-66; North, 2005, P. 431-452; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ, 2546; ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 78-79) อนึ่ง การวิจัยนี้จะเก็บข้อมูลเฉพาะแถลงการณ์เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ขณะทรงพระประชวรตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2557 ถึงวันก่อนสวรรคต โดยสำนักพระราชวังได้รวบรวมและเผยแพร่อย่างเป็นทางการ แต่ไม่ศึกษาฉบับที่คณะแพทย์ฯ ขอกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตงดพระราชกิจ 2 ฉบับ ทำให้ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งสิ้น 36 ฉบับ

ตารางที่ 1 แสดง Ure's text typology (1989)

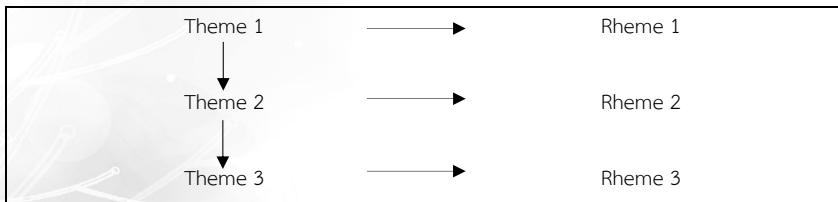
	written		spoken				
	Dialogue	monologue		dialogue			
Specialized	1	Letter	Reference book	Lecture	Debate	expounding	reflection
		Menu	Text book				
	2	Questionnaire	History	<u>Statement in evidence</u>	Cross examination	reporting	
			Biography				
			News report				
	3	Comic strip	Memories	Radio commentary	Drama	recreating	
			Novels				
					Folk play		
			Stories		Collaborative narrative		
	non-specialized	4	Letter personal	Diary	Reminiscence	Conversation	
5		Letter business	-	-	Co-operation	doing	
6		Letter Agony aunt	Advertisement	Prayer	Consultation	recommending	
			Blurb				
			Advice		Business message		
			Warnings				
7		Open letter exhortation	Act of parliament	Sermon	Demonstration	enabling	
	Regulations						
	Knowledge						
Specialized	8	Letter to the editor	Critical studies	Speech (TV talks)	Discussion	exploring	reflection
			Investigations				

จากตารางข้างต้น ทำให้เห็นว่าข้อมูลการวิจัยนี้จัดเป็นแถลงการณ์หลักฐาน (statement in evidence) ที่เป็นปริจเฉทภาษาพูด (spoken discourse) มีการสื่อสารทางเดียว (monologue) มีลักษณะพิเศษ (specialized) และเกี่ยวข้องกับการสะท้อนสิ่งที่คิด (reflection) มากกว่าเน้นการปฏิบัติ (Ure, J., 1989)

2.2 ความต่อเนื่องของใจความหลัก (Thematic progression)

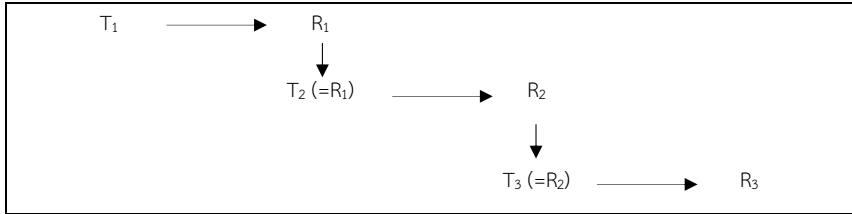
ความต่อเนื่องของใจความหลัก คือ การพัฒนาใจความหลักและใจความรองที่จะนำไปสู่การสร้างตัวบท ความต่อเนื่องของใจความหลักจะโยงใจความหลักของประโยคด้วยการรับช่วงต่อหรือการซ้ำ กล่าวคือ การที่ตัวบทได้ความที่สมบูรณ์เป็นผลจากใจความหลักและใจความรอง วิธีการเช่นนี้จึงทำให้ข้อมูลได้ถูกส่งไปอย่างต่อเนื่อง (Paltridge, 2008, P. 148) ในทำนองเดียวกัน Patpong (2012) ก็กล่าวโดยสรุปว่า ความต่อเนื่องของใจความหลักเกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการภายในตัวบทที่ข้อความได้ถูกพัฒนาหรือส่งต่อจาก ความหนึ่งไปยังอีกความหนึ่ง โดยใจความหลักจึงเกี่ยวข้องกับที่มาที่ไปของใจความดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นใจความหลักหรือใจความรองก่อนหน้าในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 รูปแบบคงที่ (reiteration or constant Theme pattern) เป็นความต่อเนื่องของใจความหลักที่ใจความหลักที่ 1 (Theme 1) จะส่งต่อและจะซ้ำใจความหลักในประโยคต่อไป โดยแต่ละประโยคจะมีการกล่าวถึงความหมายบางอย่างเกี่ยวกับใจความหลัก (Paltridge, 2008, P. 148) ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 1 รูปแบบคงที่ (David, B. and others., 1950, P. 143; Paltridge, 2008, P. 149)

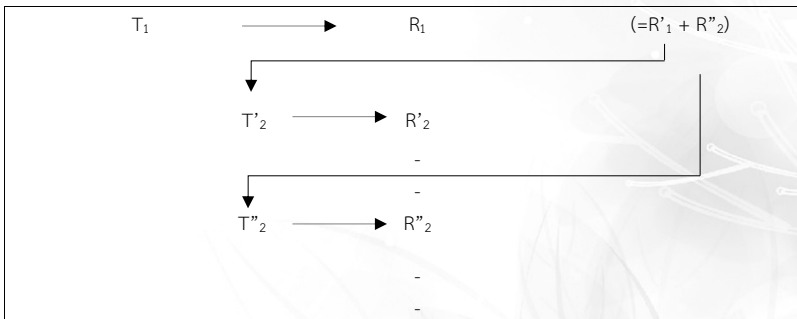
2.2.2 รูปแบบสลับฟันปลา (zig-zag Theme pattern) เป็นรูปแบบที่มีักปรากฏโดยทั่วไป โดยจะปรากฏเมื่อ “เรื่องสำคัญ” ของใจความรองในประโยคได้ส่งต่อไปยังใจความหลักอย่างต่อเนื่องกัน (Paltridge, 2008, P. 149) ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 2 รูปแบบสลับฟันปลา

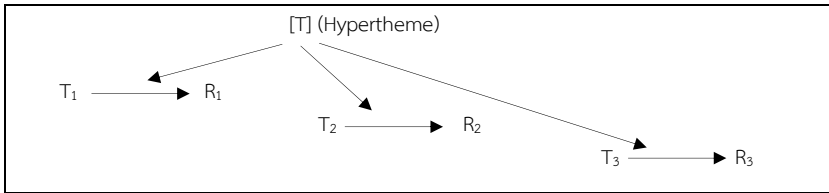
(David, B. and others., 1950, P. 143; Paltridge, 2008, P. 149)

2.2.3 รูปแบบจำแนกใจความรอง (split Rheme pattern) หรือ สืบจากใจความหลัก (Derived Theme pattern) คือ รูปแบบที่ประกอบด้วยจำนวนความแตกต่างของข้อมูล จากนั้นความแตกต่างดังกล่าวจะส่งต่อไปยังใจความหลักในประโยคที่ตามมาอีกหลายประโยค (Paltridge, 2008, P. 150) ดังรูปที่ 3 ส่วนรูปแบบสืบจากใจความหลักนั้น ใจความหลักของประโยค จะสืบมาจากใจความหลักที่เหนือกว่าปกติ (hypertheme) กล่าวคือ ใจความหลักที่เหนือกว่าปกติจะมีความหมายครอบคลุมใจความหลักย่อย ดังรูปที่ 4 ต่อไปนี้

รูปที่ 3 รูปแบบจำแนกใจความรอง

(David, B. and others., 1950, P. 144; Paltridge, 2008, P. 151)

รูปที่ 4 รูปแบบสืบจากใจความหลัก (Paltridge, 2000, P. 140)

3. วิธีวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (quality research) มีวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน คือ เมื่อศึกษานิยามและแนวคิดเกี่ยวกับความต่อเนื่องของใจความหลัก ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลการวิจัยซึ่งได้เก็บข้อมูลเฉพาะแถลงการณ์เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ขณะทรงพระประชวรตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2557 ถึงวันก่อนสวรรคต โดยสำนักพระราชวังได้รวบรวมและเผยแพร่อย่างเป็นทางการที่เว็บไซต์ <https://www.royaloffice.th/document/ทั้งสิ้น> 36 ฉบับ ตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ การเก็บข้อมูลและการคัดเลือกข้อมูล มาวิเคราะห์จัดจำแนกอนุพากย์ที่เป็นใจความหลักและอนุพากย์ที่เป็นใจความรอง จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปวิเคราะห์การพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักในแต่ละรูปแบบแล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

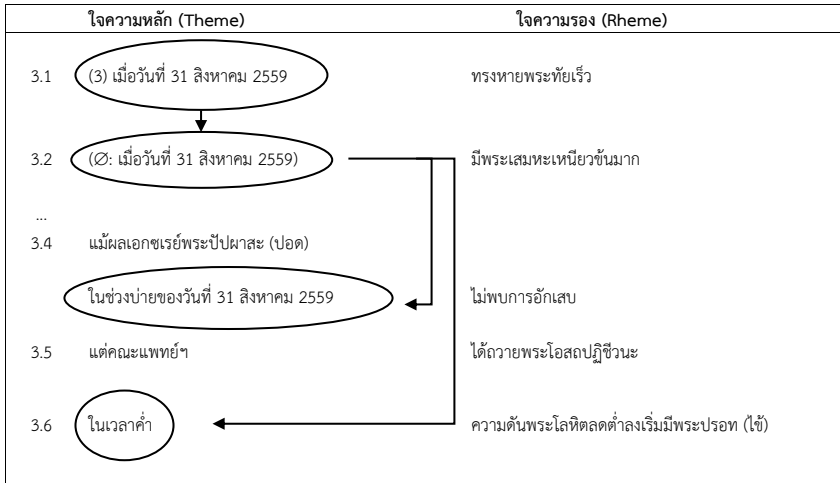
4. ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์พบว่า ประชาชนที่ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องเข้าใจต่อสถานการณ์ด้วยรูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักที่เหมาะสม 5 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

4.1 รูปแบบจำแนกใจความรอง (split Rheme pattern) และ สืบจากใจความหลัก (Derived Theme pattern)

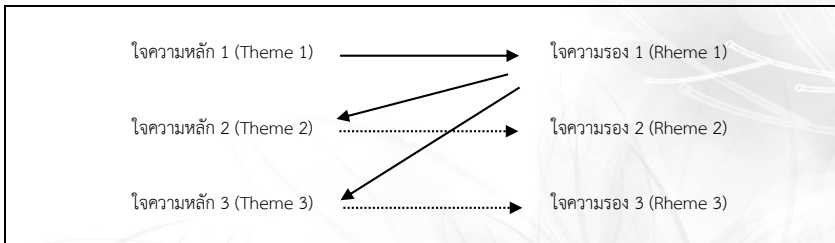
รูปแบบจำแนกใจความรอง เป็นรูปแบบของความต่อเนื่องที่ใจความหลักต่อเนื่องมาจากใจความรองก่อนหน้า ดังความที่ว่า (2) “... วันนี้ คณะแพทย์ผู้ถวายการรักษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้รายงานผลการแก้ไขการเพิ่มขึ้นของน้ำไขสันหลัง

ในโทรพระสมอง เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2559 ว่า การเคลื่อนไหวผิดปกติของกล้ามเนื้อพระพักตร์ (หน้า) ลดลงมากจนเกือบเป็นปกติ การหายพระทัย พระชีพจร อุดมทงูมิ พระวรกาย และความดันพระโลหิต อยู่ในเกณฑ์ปกติ ...” (สำนักพระราชวัง, 2559ก) ดังแผนผังต่อไปนี้

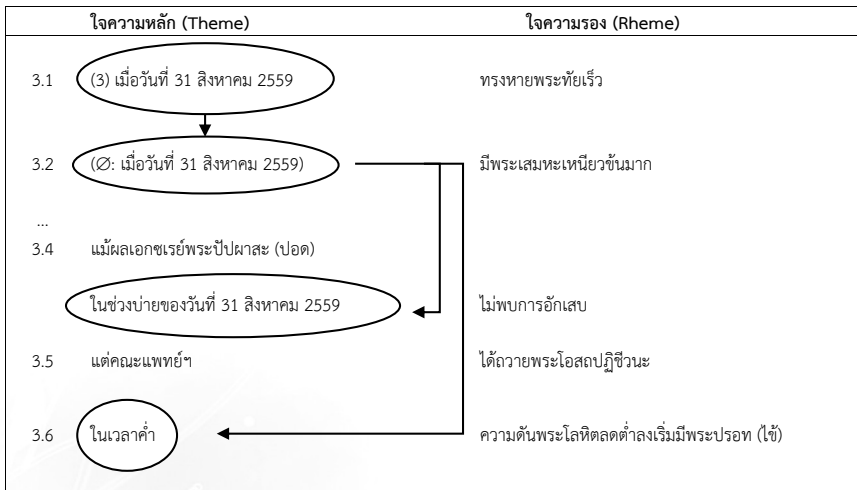
แผนผังที่ 1 แสดงการพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบจำแนกใจความรอง

จากแผนผังที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการที่แถลงการณ์สร้างปริจเฉทขึ้นมาอย่างมีเอกภาพ และสัมพันธ์ภาพ คือ การทำให้ปริจเฉทแบ่งใจความรองให้เป็นใจความหลักในประโยคถัดไป อธิบายได้ดังรูปต่อไปนี้

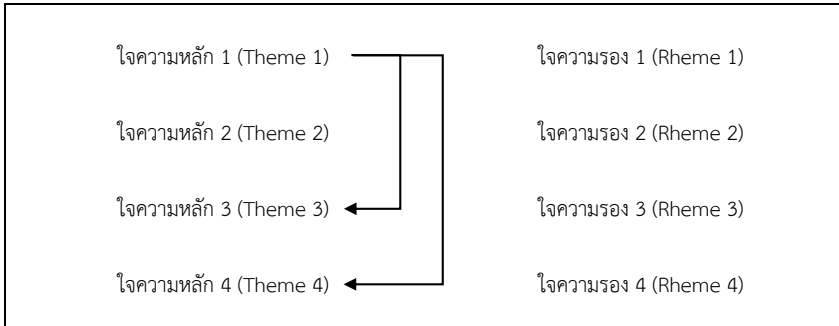
รูปที่ 5 ความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบจำแนกใจความรอง

ส่วนรูปแบบสืบจากใจความหลัก (derived Theme pattern) คือ รูปแบบที่ใจความหลักที่เหนือกว่าปกติ (hypertheme) จะแบ่งใจความหลักย่อย ๆ อีกหลายใจความหลัก ดังความที่ว่า (3) “... เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559 ทรงหายพระทัยเร็ว มีพระเสมหะเหนียวข้นมาก ... แม่ผลเอกซเรย์พระปัสสาวะ (ปอด) ในช่วงบ่ายของวันที่ 31 สิงหาคม 2559 ไม่พบการอักเสบ แต่คณะแพทย์ฯ ได้ถวายพระโอสถปฏิชีวนะ ในเวลาค่ำ ความดันพระโลหิตลดต่ำลงเริ่มมีพระปรอท (ไข้) ปริมาณพระบังคนเบา (ปัสสาวะ) ยังคงมีปริมาณน้อย ...” (สำนักพระราชวัง, 2559) ซึ่งใจความหลักมีความต่อเนื่องในรูปแบบสืบจากใจความหลัก ดังนี้

แผนผังที่ 2 แสดงการพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบสืบจากใจความหลัก

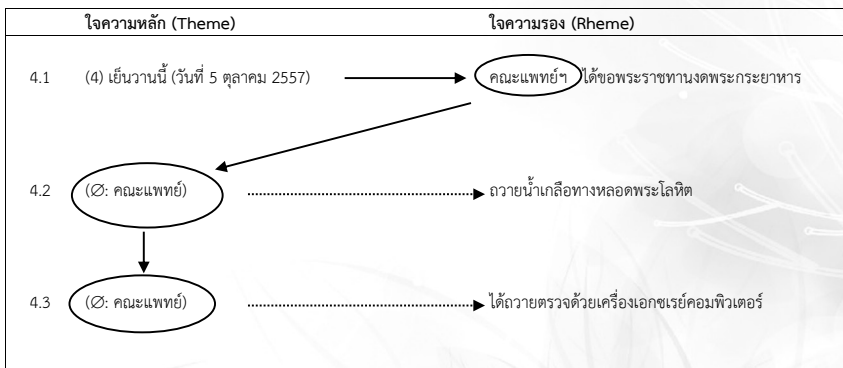
จากแผนผังที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการที่แถลงการณ์ได้สร้างปริจเฉทขึ้นมาอย่างมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ คือ การทำให้ปริจเฉทพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักในรูปแบบสืบจากใจความหลักที่ประโยคที่ 3.4 ที่กล่าวว่า “ในช่วงบ่ายของวันที่ 31 สิงหาคม 2559” และ 3.6 ที่กล่าวว่า “ในเวลาค่ำ” สืบมาจากประโยคที่ 3.1 ที่กล่าวว่า “เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559” อธิบายได้ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 6 ความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบสืบจากใจความหลัก

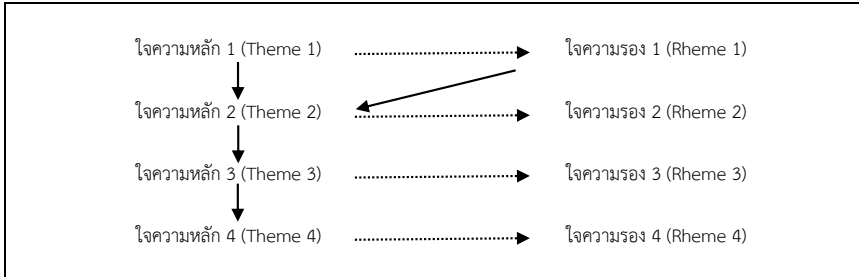
4.2 รูปแบบคงที่ (reiteration or constant Theme pattern)

รูปแบบคงที่ เป็นรูปแบบของความต่อเนื่องของใจความหลักที่ใจความหลักต่อเนื่องมาจากใจความหลักก่อนหน้า กล่าวคือ ใจความหลัก 3 จะต่อเนื่องมาจากใจความหลัก 2 ซึ่งใจความหลัก 2 จะต่อเนื่องมาจากใจความหลัก 1 หรืออาจเป็นใจความรอง 1 ดังความที่ว่า (4) “... เย็นวานนี้ (วันที่ 5 ตุลาคม 2557) คณะแพทย์ฯ ได้ขอพระราชทานงดพระกระยาหาร ถวายน้ำเกลือทางหลอดพระโลหิต ได้ถวายตรวจด้วยเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ ...” (สำนักพระราชวัง, 2557ข) ซึ่งใจความหลักมีความต่อเนื่องในรูปแบบคงที่ ดังนี้

แผนผังที่ 3 แสดงการพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบคงที่

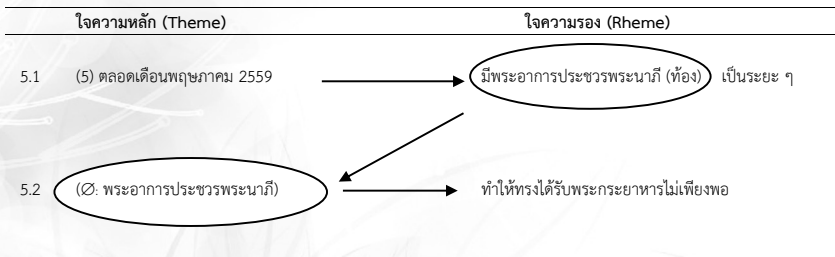
จากแผนผังที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการที่แถลงการณ์ได้สร้างปริเจตขึ้นมาอย่างมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ คือ การทำให้ปริเจตได้พัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักพัฒนาอย่างคงที่ กล่าวคือ ใจความหลักของประโยคที่ 4.3 มีใจความหลักที่สืบมาจากใจความหลักของประโยคที่ 4.2 อธิบายได้ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 7 ความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบคงที่

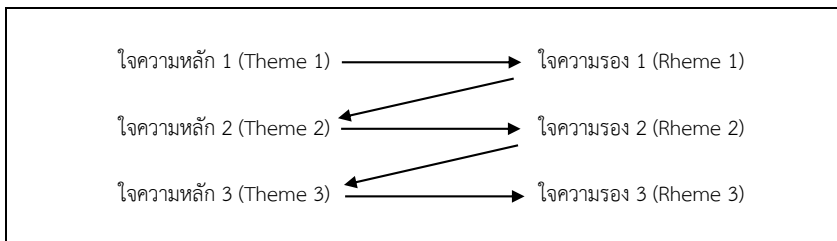
4.3 รูปแบบสลับฟันปลา (zig-zag Theme pattern)

เป็นรูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักที่ใจความรองต่อเนื่องมาจากใจความหลักก่อนหน้า ขณะเดียวกัน ใจความหลักนี้ก็ต่อเนื่องมาจากใจความรองของประโยคก่อนหน้า ความต่อเนื่องเช่นนี้จึงมีลักษณะคล้ายฟันปลาที่สลับกัน ดัง (6) “... ตลอดเดือน พฤษภาคม 2559 มีพระอาการประชวรพระนาภี (ท้อง) เป็นระยะ ๆ ทำให้ทรงได้รับพระกระยาหารไม่เพียงพอ ...” (สำนักพระราชวัง, 2559ข) ซึ่งใจความหลักมีความต่อเนื่องในรูปแบบสลับฟันปลา ดังนี้

แผนผังที่ 4 แสดงการพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบสลับฟันปลา

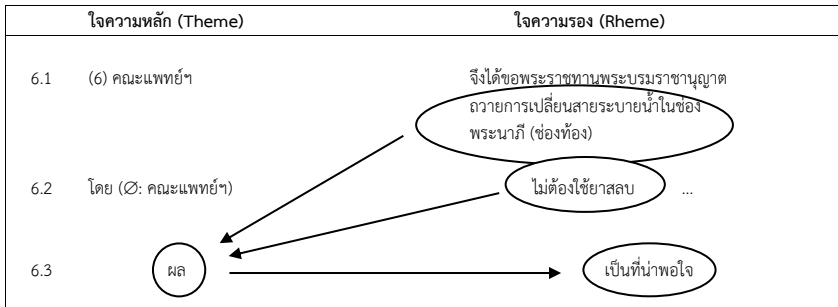
จากแผนผังที่ 4 ความต่อเนื่องของใจความหลักในรูปแบบข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากรณีที่แถลงการณ์ชุดนี้ ได้สร้างปริจเฉทขึ้นมาอย่างมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ คือ การทำให้ปริจเฉทได้พัฒนาในรูปแบบสลับฟันปลา กล่าวคือเมื่อใจความหลักของประโยคที่ 5.1 พัฒนาต่อเนื่องไปยังใจความรองของประโยคที่ 5.1 ใจความรองของประโยคดังกล่าวที่กล่าวถึง “พระอาการประชวรพระนาถิ” ได้พัฒนาไปเป็นใจความหลักของประโยคที่ 5.2 ด้วย ความต่อเนื่องดังกล่าวจึงอธิบายได้ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 8 ความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบสลับฟันปลา

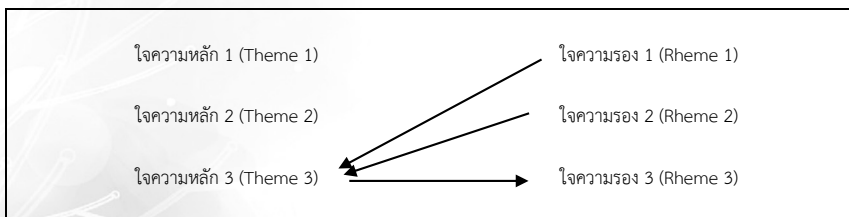
4.4 รูปแบบสรุปใจความหลัก (concluding Theme pattern)

รูปแบบสรุปใจความหลัก เป็นรูปแบบความต่อเนื่องที่ความในใจความรองของแต่ละประโยคนำไปสู่การสรุปผลในใจความหลักของประโยคถัดมา ดัง (8) “... *คณะแพทย์ฯ* จึงได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตถวายการเปลี่ยนสายระบายน้ำในช่องพระนาถิ (ช่องท้อง) โดยไม่ต้องใช้ยาสลบ เมื่อเย็นวานนี้ ผลเป็นที่น่าพอใจ ...” (สำนักพระราชวัง, 2559ค) ซึ่งใจความหลักมีความต่อเนื่องในรูปแบบจำแนกใจความรอง ดังนี้

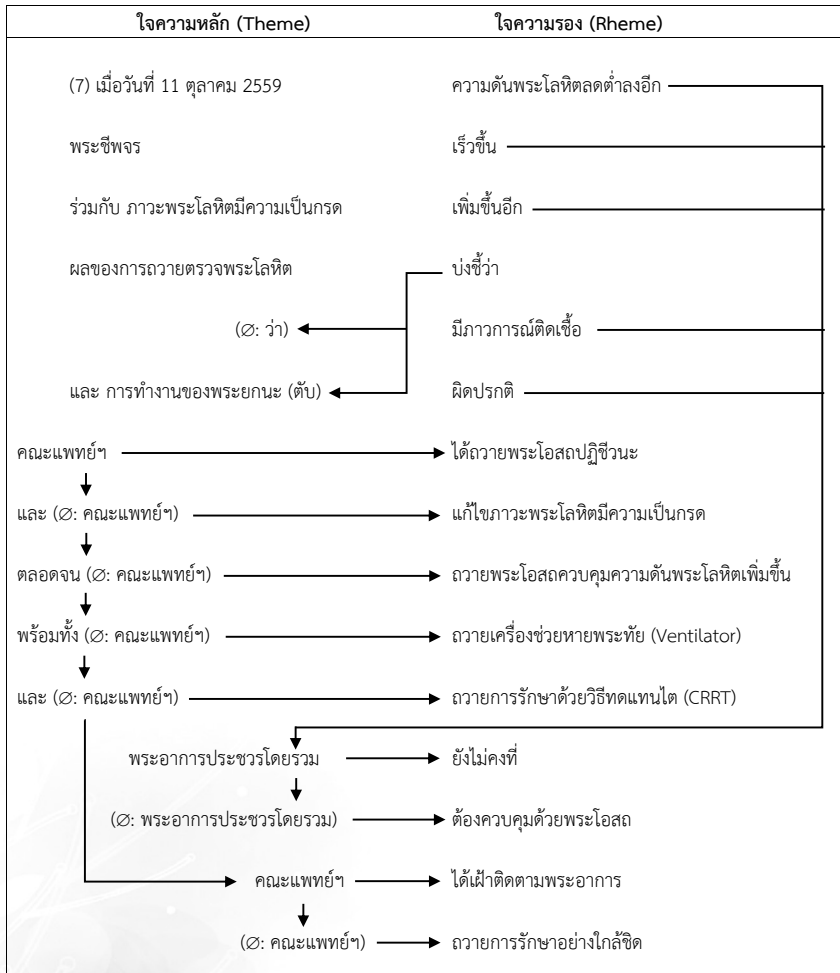
แผนผังที่ 5 แสดงการพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบสรุปใจความหลัก

จากแผนผังที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการที่แถลงการณ์ชุดนี้ ได้สร้างปริเจตขึ้นมาอย่างมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ การพัฒนาความต่อเนื่องรูปแบบหนึ่ง คือ การทำให้ปริเจตได้พัฒนาในรูปแบบที่ใจความหลักเป็นผลสรุปที่ได้จากใจความรองในประโยคก่อนหน้า กล่าวคือ ทั้งใจความรองของประโยคที่ 6.1 ที่กล่าวถึง “การเปลี่ยนสายระบายน้ำในช่องพระนาภี (ช่องท้อง)” และใจความรองของประโยคที่ 6.3 ที่กล่าวถึง “ไม่ต้องใช้ยาสลบ” พัฒนาไปเป็นใจความหลักของประโยคที่ 6.3 เพราะเป็น “ผล” จากการได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตถวายการรักษา ความต่อเนื่องจากตัวอย่างจึงอธิบายได้ดังรูปต่อไปนี้

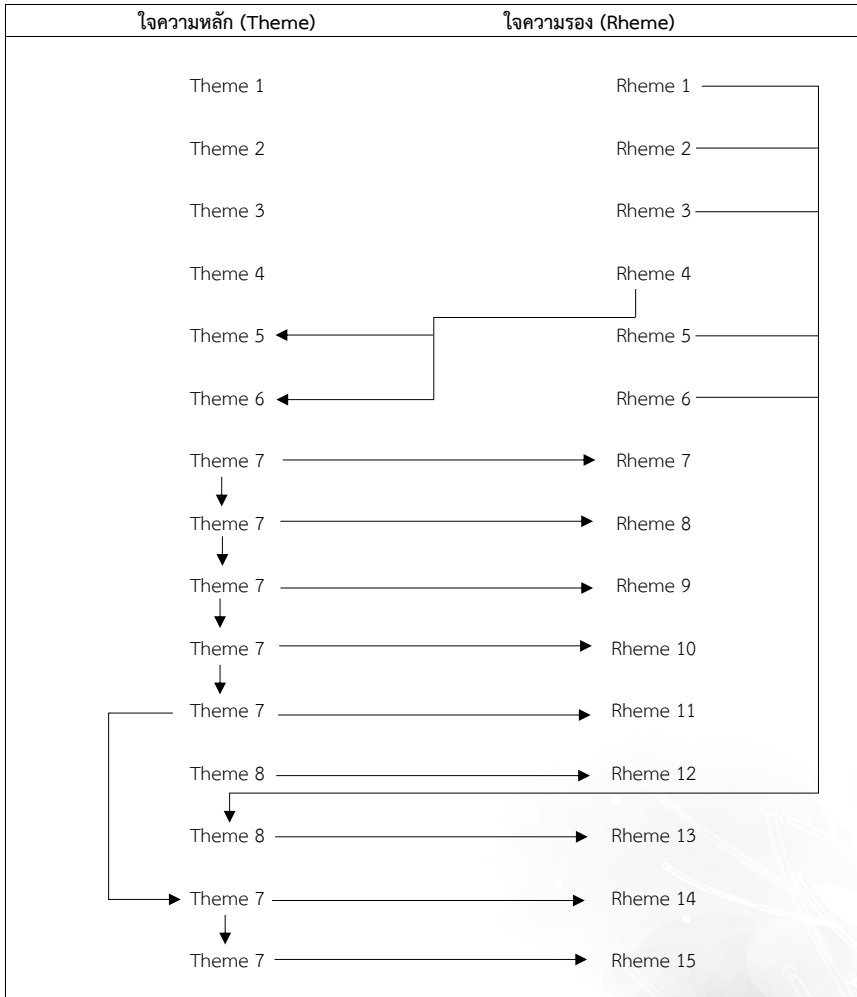
รูปที่ 9 ความต่อเนื่องของใจความหลักรูปแบบสรุปใจความหลัก

อนึ่ง รูปแบบของความต่อเนื่องของใจความหลักในปริจฉาเขตแถลงการณ์ที่ได้เสนอผลการวิเคราะห์ไว้ข้างต้น ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบที่สัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน (complicated) กล่าวคือ แถลงการณ์ 1 แถลงการณ์ อาจปรากฏรูปแบบได้หลายรูปแบบ และแต่ละรูปแบบต่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังแถลงการณ์ฉบับสุดท้ายก่อนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตที่ว่า (10) “... เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2559 ความดันพระโลหิตลดต่ำลงอีก พระชีพจรเร็วขึ้น ร่วมกับภาวะพระโลหิตมีความเป็นกรดเพิ่มขึ้นอีก ผลของการถวายตรวจพระโลหิตบ่งชี้ว่ามีภาวะการติดเชื้อ และการทำงานของพระยกณะ (ตับ) ผิดปกติ คณะแพทย์ฯ ได้ถวายพระโอสถปฏิชีวนะ และ แก้ไขภาวะพระโลหิตมีความเป็นกรด ตลอดจน ถวายพระโอสถควบคุมความดันพระโลหิตเพิ่มขึ้น พร้อมทั้ง ถวายเครื่องช่วยหายใจ (Ventilator) และถวายการรักษาด้วยวิธีทดแทนไต (CRRT) พระอาการประชวรโดยรวมยังไม่คงที่ ต้องควบคุมด้วยพระโอสถ คณะแพทย์ฯ ได้เฝ้าติดตามพระอาการถวายการรักษาอย่างใกล้ชิด” (สำนักพระราชวัง, 2559จ) ซึ่งใจความหลักได้พัฒนาความต่อเนื่องให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

แผนผังที่ 6 แสดงการพัฒนาความต่อเนื่องของใจความหลักที่มีรูปแบบที่สัมพันธ์กัน

จากแผนผังตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแฉ่งการณ์ 1 แฉ่งการณ์ มีรูปแบบของความต่อเนื่องของใจความหลักมากกว่า 1 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบคงที่ รูปแบบจำแนกใจความรอง และรูปแบบสรุปใจความหลัก ซึ่งความต่เนื่องดังกล่าวแสดงได้ดังรูปต่อไปนี้

รูปที่ 10 รูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักที่สัมพันธ์กัน

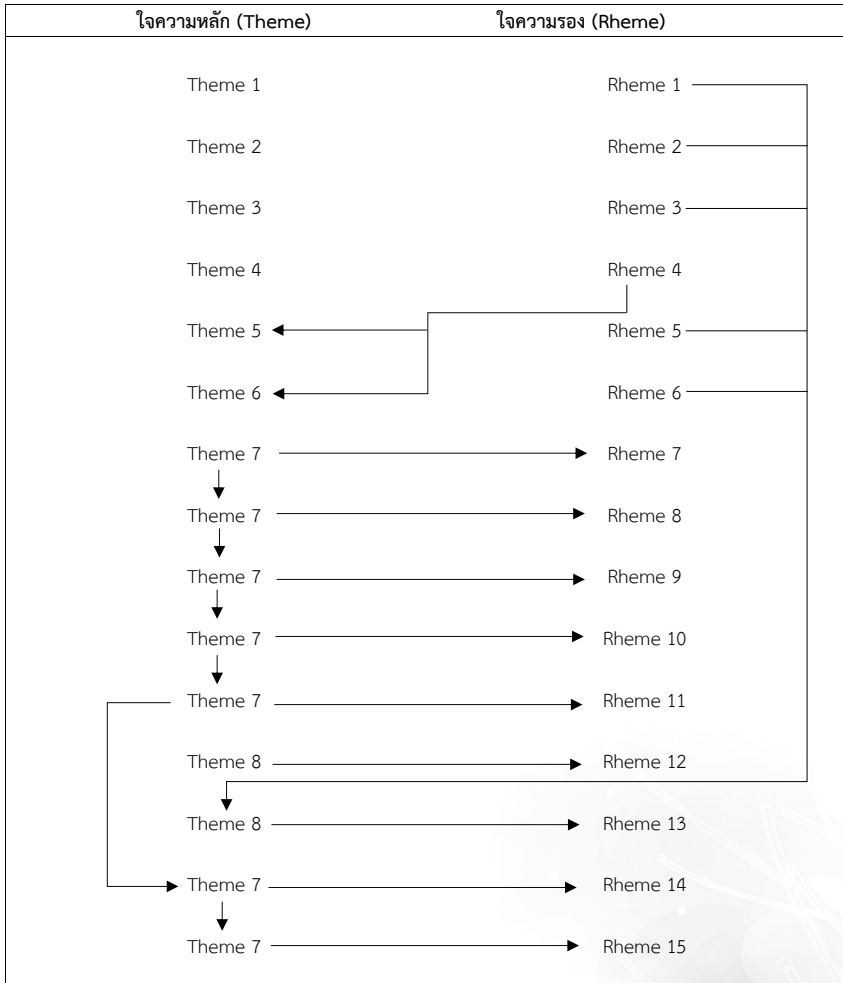
5. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความต่อเนื่องของใจความหลักในปริจเฉทแถลงการณ์สำนักพระราชวังตามทฤษฎีไวยากรณ์ระบบและหน้าที่ แสดงให้เห็นว่าเป็นเอกภาพสัมพันธ์ภาพและสารัตถภาพ ของปริจเฉทแถลงการณ์สำนักพระราชวัง ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความต่อเนื่องของใจความหลักที่พัฒนาต่อเนื่องจากประโยคหนึ่งซึ่งอาจเป็นใจความหลักหรือใจความรองไปยังอีกประโยคหนึ่ง ความต่อเนื่องของใจความหลักในปริจเฉทแถลงการณ์สำนักพระราชวังทั้ง 36 ฉบับ ประกอบด้วยรูปแบบสำคัญ 5 รูปแบบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) รูปแบบจำแนกใจความรอง 2) รูปแบบคงที่ 3) รูปแบบสลับฟันปลา 4) รูปแบบสรุปใจความหลัก และ 5) รูปแบบสืบจากใจความหลัก และแต่ละรูปแบบพบว่าต่างมีหน้าที่เฉพาะ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบกับหน้าที่ของรูปแบบในแถลงการณ์

รูปแบบของใจความหลัก (Thematic Pattern)	หน้าที่ของรูปแบบในแถลงการณ์
1. จำแนกใจความรอง (<i>split Rheme pattern</i>)	ใช้รายงานพระอาการ
2. สลับฟันปลา (<i>zig-zag Theme pattern</i>)	ใช้รายงานผลที่ได้หลังจากถวายการตรวจรักษาพระอาการ
3. คงที่ (<i>constant Theme pattern</i>)	ใช้รายงานข้อวินิจฉัยและวิธีการถวายการรักษาพระอาการของคณะแพทย์ฯ
4. สรุปใจความหลัก (<i>concluding Theme pattern</i>)	ใช้รายงานแนวทางการถวายการรักษาจากพระอาการโดยรวม
5. สืบจากใจความหลัก (<i>derived Theme pattern</i>)	ใช้รายงานพระอาการประจำเดือนหรือประจำวัน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างแถลงการณ์แต่ละฉบับพบว่า ปริจเฉทมักประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ การรายงานพระอาการ ผลที่ได้หลังจากถวายการตรวจรักษาพระอาการ ข้อวินิจฉัยและวิธีการถวายการรักษา สำหรับแถลงการณ์บางฉบับที่รายงานผลของการถวายการรักษาพระอาการ ปริจเฉทจะเพิ่มโครงสร้างที่กล่าวถึงการถวายการรักษาจากพระอาการโดยรวมก่อนรายงานข้อวินิจฉัยและวิธีการถวายการรักษาของคณะแพทย์ฯ ดังแผนผังรูปภาพต่อไปนี้

รูปที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของความต่อเนื่องกับหน้าที่ของรูปแบบ

จากรูปที่ 11 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างปริงเจตแถลงการณ์สำนักพระราชวังจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ส่วนแรกเป็นการรายงานพระอาการส่วนนี้ ตัวบทจะพัฒนาด้วยรูปแบบจำแนกใจความรอง (split Rheme pattern) เพื่อให้

ประชาชนทราบอาการพระประจวบที่เกิดขึ้น ส่วนต่อมาเป็นผลที่ได้จากการถวายนการตรวจรักษาพระอาการจากส่วนแรก ตัวบทจึงพัฒนาด้วยรูปแบบสลับฟันปลา (zig-zag pattern) เพื่ออธิบายว่าเมื่อถวายนการรักษาแล้วผลจะปรากฏในลักษณะเช่นไร กระทั่งส่วนที่สามซึ่งสืบเนื่องมาจากผลที่ได้จากการถวายนการรักษาในแต่ละส่วน ตัวบทจึงพัฒนาด้วยรูปแบบสรุปใจความหลัก (concluding Theme pattern) และจะนำมาซึ่งส่วนสุดท้ายคือข้อวินิจฉัยและวิธีถวายนการรักษาของคณะแพทย์ฯ โดยตัวบทส่วนนี้จะพัฒนาด้วยรูปแบบคงที่ (constant pattern) โครงสร้างปริจเฉทดังกล่าวจึงเป็นข้อค้นพบที่เป็นลักษณะเฉพาะสำคัญของปริจเฉทแถลงการณ์สำนักพระราชวังซึ่งมักเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการออกแถลงการณ์

ทำนองเดียวกัน เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกันของรูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักที่ปรากฏในแถลงการณ์สำนักพระราชวัง 36 ฉบับ ที่มีเนื้อหารายงานพระอาการประจวบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานวิจัยนี้ก็สรุปแบบความต่อเนื่องใจความหลักในงานวิจัยอื่น พบว่าจากที่ Nakim (2012) ได้ศึกษาความต่อเนื่องของใจความหลักตั้งแต่สุโขทัยถึงรัตนโกสินทร์แล้วพบว่ารูปแบบของความต่อเนื่องที่ทำให้ตัวบททางประวัติศาสตร์ดังกล่าวพัฒนาต่อเนื่องตลอดทั้งเรื่องประกอบด้วย 5 รูปแบบ เช่นเดียวกัน การที่งานวิจัยทั้ง 2 เรื่อง พบรูปแบบความต่อเนื่องที่เหมือนกันเช่นนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักที่มีหน้าที่หลักเฉพาะตัว อาทิ รูปแบบสลับฟันปลา ทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวที่ต่อเนื่องกันจากใจความหลักไปสู่ใจความรอง และจากใจความรองไปสู่ใจความหลักของอีกประโยค รูปแบบจำแนกใจความรอง ทำหน้าที่เสนอใจความหลักที่สัมพันธ์กับใจความรอง ในขณะที่ รูปแบบสรุปใจความหลัก ทำหน้าที่สรุปการอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากใจความรองแต่ละเหตุการณ์ แต่สิ่งสำคัญของการค้นพบจากการวิจัยนี้ คือ การพบหน้าที่ของรูปแบบแต่ละรูปแบบในสถานการณ์ต่าง ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักกับหน้าที่ที่รูปแบบปรากฏในปริจเฉทดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นค่อนข้างสม่ำเสมอในแถลงการณ์แต่ละฉบับ หากแต่บางฉบับอาจต่างออกไปบ้างแต่ก็ยังคงลักษณะเช่นนี้เป็นพื้นฐานทำให้พบสิ่งสำคัญที่อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์และการพัฒนาตัวบทโดยใช้รูปแบบความต่อเนื่องของใจความหลักในแต่ละรูปแบบเช่นนี้ ในมิติของผู้สังสารแล้ว นอกจากต้องการสื่อความให้แถลงการณ์ที่ประกาศไปมีเอกสาร สัมพันธภาพและสารัตถภาพ

ผู้ส่งสารอาจต้องการให้แถลงการณ์กระชับ ชัดเจน เป็นทางการ แต่ต้องไม่ซับซ้อน และไม่มุ่งสร้างความวิตก หากต้องการสร้างความเข้าใจที่ตรงไปตรงมา โดยคำนึงถึงความรู้สึกที่อ่อนไหวของประชาชนพร้อมกับการเสนอความถูกต้องของสถานการณ์จริงเป็นสิ่งสำคัญ

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่อุดหนุนทุนวิจัยประจำปีงบประมาณ 2562

7. เอกสารอ้างอิง

จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2557). *การวิเคราะห์ข้อความ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักพระราชวัง. (2557ก, ตุลาคม 4). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 1*. <https://www.royaloffice.th/document/>.

สำนักพระราชวัง. (2557ข, ตุลาคม 6). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 2*. <https://www.royaloffice.th/document/>.

สำนักพระราชวัง. (2557ค, ตุลาคม 8). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 4*. <https://www.royaloffice.th/document/>.

สำนักพระราชวัง. (2557ง, สิงหาคม 10). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 14*. <https://www.royaloffice.th/document/>.

- สำนักพระราชวัง. (2559ก, พฤษภาคม 22). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 25*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- สำนักพระราชวัง. (2559ข, มิถุนายน 1). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 26*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- สำนักพระราชวัง. (2559ค, มิถุนายน 7). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 27*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- สำนักพระราชวัง. (2559จ, มิถุนายน 19). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 29*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- สำนักพระราชวัง. (2559ฉ, กันยายน 2). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 32*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- สำนักพระราชวัง. (2559ฉ, ตุลาคม 9). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 37*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- สำนักพระราชวัง. (2559ช, ตุลาคม 12). *แถลงการณ์สำนักพระราชวัง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาประทับ ณ โรงพยาบาลศิริราช ฉบับที่ 38*. <https://www.royaloffice.th/document/>.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. (2546). *ทฤษฎีไวยากรณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- David, B. and others. (1950). *Using Functional Grammar an Explorer's Guide*. Sydney: Australia.

- Jeamjai Jeeraumporn. (2014). *A Comparison of Narrative Discourse between Typically Developing Children and Children with Autism: A Systemic Functional Linguistic Approach*. The Degree of Doctor of Philosophy (Linguistics), Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Halliday and Matthiessen. (2004). *An Introduction to Functional Grammar*. New York: Hodder Arnold.
- Martin, J.R. and White, P.R.R. (2005). *The language of evaluation: appraisal in English*. New York: Palgrave Macmillan.
- North, S. (2005). Disciplinary variation in the use of theme in undergraduate essays. *Applied Linguistics*, 26(3), 431-452.
- Pattama Patpong. (2013). *Thematic Progression of Thai Song Dam Folktales*. [Electronic version]. Retrieved from <https://openresearch-repository.anu.edu.au/handle/1885/10617>.
- Paltridge, B. (2008). *Discourse Analysis*. London: Continuum.
- Thanwapon Nakim. (2010). *A Discourse Analysis of Thai Historical Texts from Sukhothai Period to the Present: Systemic Functional Approach*. The Degree of Doctor of Philosophy (Linguistics), Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Thanwapon Nakim. (2012). *Thematic Progression in Thai Historical Texts*. [Electronic version]. Retrieved from <http://kiss.kstudy.com/thesis/thesis-view.asp?key=3057578>
- Ure, J. (1989). *Text typology*. Manuscript.